

25. ÅRGANG • JULEN 2006

JULHOMMEROP

Kære Tommerupborgere!

Som det fremgår af forsiden er det nu 25. gang at Lions Club Tommerup med »Jul i Tommerup« ønsker vore læsere en rigtig glædelig jul samt et godt nytår. Vi siger tak for den støtte vi har fået årene igennem til vort humanitære arbejde.

Samtidig takker vi vore annoncører og forfattere til artiklerne – uden jeres hjælp ville det ikke være muligt at få hæftet på gaden.

Skabelonen for »Jul i Tommerup« har i alle årene været: Noget om Tommerup, skrevet af Tommerupborgere. Vi mener, at vi med dette har været med til at skabe lidt lokalhistorie. Det har jo netop interesse her hvor Tommerup ophører med at eksisterer som selvstændig kommune.

Vi har været vidt omkring: Unge mennesker har sendt rejsebeskrivelser hjem, når de har taget et sabbatår. Vi har fået beretninger om projekter i Indien og i Afrika, hvor Tommerupborgere har været involveret. Lokalhistoriske indslag har været faste emner i hæftet. Vi har haft et fast indlæg med erhvervsportrætter af en del af kommunens virksomheder. Borgmesteren har hvert år berettet om årets gang i kommunen.

En af kommunens præster er hvert år kommet med et indlæg om jul. Årets sportspræstation bliver kåret.

Dette og meget mere. Det har aldrig været svært at finde emner. Tommerup kommune er jo kendt for sit aktive foreningsliv. Vil man vide mere om »Jul i Tommerup« kan man klikke sig ind på nettet under: www.julitommerup.dk

Ved udgivelsen af dette hæfte gennem 25 år, som er een blandt mange af Lions Club Tommerup's aktiviteter, har klubben haft et overskud på ca. 250.000 kr. Det er vi lidt stolte af, og vi synes, at det er flot i så relativ en lille kommune. Pengene er udelukkende gået til humanitært formål, såvel lokalt, nationalt som internationalt i overensstemmelse med Lions-ideen.

Selv om Tommerup kommune ophører med at eksistere vil vi dog ikke ophøre med at udgive »Jul i Tommerup«, vi skal stadig værne om vor lokalitets særpræg i fortid og nutid.

På gensyn i år 2007.

*Med venlig hilsen
Lions Club Tommerup*

*JUL I TOMMERUP
udgivet af
Lions Club Tommerup*

*Redaktion:
Niels Arne Nordlund Christensen
Finn Petersen
Søren Madsen
Leif Jeppesen - konsulent*

*Tryk:
Tommerup tryk ApS
Højeløkkevej 19
5690 Tommerup*

*Oplag:
3.600
ISSN 0906-7701*

*Forside:
Udført af Søren Pars
Den gamle købmandsgård i Nårup
5690 Tommerup*

En æra er slut - en ny kan begynde

Af Finn Brunse

Tommerup Kommune er som offentlig myndighed og serviceleverandør ved at ophøre, og en proces igangsat ved vedtagelsen af strukturreformen er ved at være afsluttet.

Der har – ikke mindst fra de mange medarbejdergrupper – været arbejdet hårdt på at alt skal være klart til en ny sammenhæng.

Følelsesmæssigt tror jeg at de, som har været involveret direkte i forløbet, har en fornemmelse af vemod, fordi mange igennem årene har medvirket til at Tommerup udvikle sig til en på mange områder god, åben og dynamisk kommune. Samtidig med at der er en spændt forventning til det nye, og en længsel efter at komme i gang efter de mange forberedelser. Og det er vel så naturligt.

Jeg synes ikke at betingelserne for etableringen af den nye kommune har været de bedste, men har det dog alligevel sådan, at det har været og er spændende at arbejde

i så stor en forandringsproces, og håber at alle borgere såvel som medarbejdere i Tommerup kommune vil se det udfordrende i at skulle bygge noget nyt op.

Vi har i Tommerup forsøgt at inddrage alle interesserede hvor det var muligt og naturligt. Det samme er blevet en del af ny Assens målsætningen, og jeg håber der vil blive mange eksempler på at det lykkes, for på den måde at skabe mest muligt ejerskab til den nye kommune. Det er der afgjort en udfordring i.

Vi skal investere os til vækst

Den 1. januar 2007 slår vi dørene op til den ny storkommune. Forude er gået mere end to år med at forberede kommunesammenlægningen. Medarbejdere og ledere i Ny Assens Kommune har været dybt involveret og har ydet en ekstraordinær stor arbejdsindsats for at få tingene på plads, så vi den 3. januar 2007 kan åbne dørene for borgerne og være i stand til at yde en god service.

Fra politisk side har 2006 været præget af stor travlhed. Mange beslutninger har skullet træffes, men den gode stemning og viljen til samarbejde har præget Sammenlægningsudvalget ikke mindst ved årets budgetforhandlinger, hvor det første budget for Ny Assens Kommune kom i hus med opbakning fra alle partier.

Også det ny byvåben er på plads. Efter en lang og god proces med inddragelse af både borgere og medarbejdere valgte et flertal i Sammenlægningsudvalget det mørkeblå byvåben med bog, bølger og bakker. Fra 1. januar 2007 møder borger-

ne således kommunens nye grafiske linje på brevpapir, hjemmesiden, kommunens biler, vejskilte osv. som et synligt bevis på, at vi nu er én samlet kommune.

Serviceharmonisering tager tid

At skabe en ny storkommune sker ikke over en nat. Det tager tid at få harmoniseret alle serviceydelser, så borgerne tilbydes den samme ydelse overalt i kommunen. Serviceharmoniseringen er og vil blive en stor udfordring i de kommende år, hvor vi må indstille os på løbende at revidere vores forslag til besparelser og omstruktureringer. Ikke mindst Tommerup, hvor serviceniveauet på bl.a. børne og ældre-

området har ligget højt, vil mærke harmoniseringens konsekvenser, fordi det ikke har været muligt at tage udgangspunkt i højeste fællesnævner.

Vi har mistet 31 mio. kroner på udligningsreformen og har haft sammenlægningsudgifter på 35 mio. kroner. Vi har ganske vist fået 8 mio. kroner fra den pulje, der tildeles særligt vanskeligt stillede kommuner, som kompenserer lidt for vores udgifter, men det ændrer ikke ved det faktum, at vi er nødt til at investere os til vækst for at skabe et økonomisk råderum.

Det kommer til at betyde, at vi i første omgang ikke kan nå det serviceniveau i kommunen, vi gerne vil. Men ved at investere i byggemodningsprojekter, vil vi kunne sælge byggegrunde til både private og erhvervslivet og derved opnå en hurtig økonomisk gevinst, som blandt andet kan bruges til at skaffe serviceforbedringer for.

Samlet set er jeg dog ikke i tvivl om, at kommunesammenlægningen er en fordel for både borgere og medarbejdere i kommunen. De større enheder betyder en større faglig bredde, mere fleksibilitet og bedre muligheder for at overlape hinanden ved sygdom og ferie. Alt sammen noget, der vil gavne den enkelte borger. Samtidig vil vi også kunne hente en række effektiviseringsgevinster ved at lægge kommunerne sammen.

Aktiv erhvervs- og bosætningsstrategi

I Ny Assens Kommune lægger vi vægt på at have en meget aktiv erhvervs- og bosætningsstrategi. Målet er hele tiden at have ca. 100 ledige byggegrunde samt ledige erhvervsarealer til salg. Desuden skal vi satse på erhvervsparken som afsæt for iværksættere og mindre virksomheder. Der er god ræson i at mindre virksomheder etablerer sig dør om dør for at sparre og nyde godt af en række fælles servicetilbud.

Endelig har vi etableret et Udviklingsråd i kommunen med repræsentanter fra erhverv, turisme og foreningslivet, politikere m.v. Rådet har til formål at skabe de bedste rammebetingelser for erhvervs- og turismeudviklingen, som fremmer fortsat innovation, vækst og beskæftigelse i hele den nye Assens Kommune.

Stærke lokalmiljøer

En af kommunens styrker er vores mangfoldighed. Vi har ikke en storebror, der trækker hele læsset, men derimod seks kommuner, der trækker i fællesskab.

Ny Assens Kommune er kendetegnet ved at have mange stærke lokalmiljøer med lokale ildsjæle. Den mangfoldighed vores lokalområder rummer i form af kreative miljøer og en stærk foreningskultur er med til at gøre Ny Assens unik.

Det er derfor mit ønske, at vi i den kommende storkommune fortsat vil have et stærkt lokalt foreningsliv med plads til mangfoldighed, ildsjæle og et stort folkeligt engagement. Jeg tror nemlig på, at det er ude i de små lokalsamfund, at kulturen og kommunens særlige særpræg skabes – det særpræg, som er med til at give den kommende storkommune sin identitet.

Lokalsamfundene er vigtige medspillere og med etablering af et fælles landdistriktsråd, opnår landdistrikterne også en større gennemslagskraft overfor kommunen i forhold til at få konkrete initiativer og ideer igennem.

Noget tyder også på, at flere er ved at få øjnene op for, at Ny Assens er et godt sted at bo og leve. Befolkningsprognosen for første halvdel af 2006 viste en befolkningstilvækst på hele 403 borgere, hvoraf

en del er tilflyttere. Det kan jeg som borgmester kun glæde mig over.

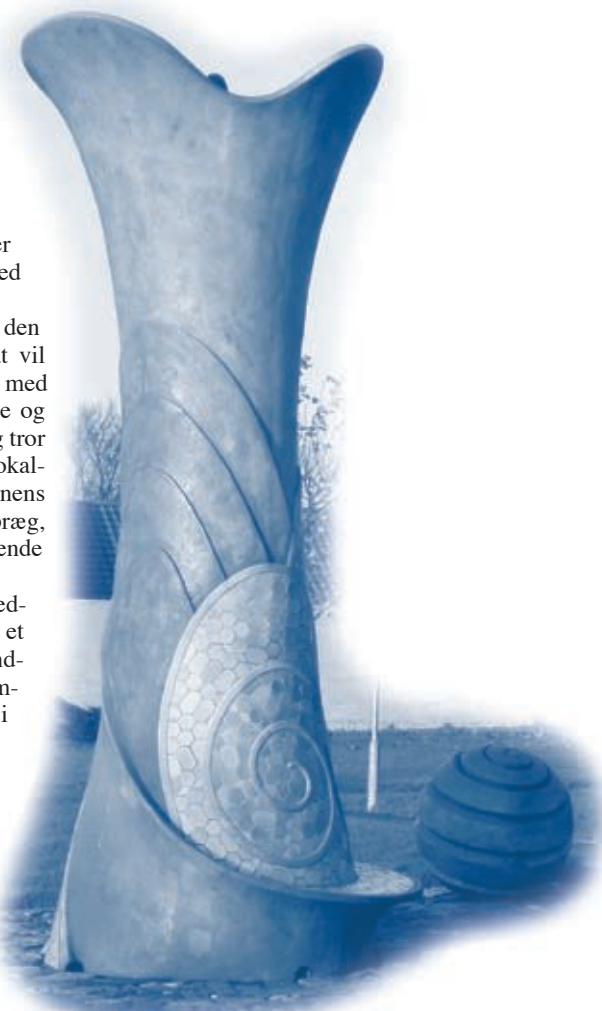
Masser af potentiale

Opgaven med at skabe en ny stærk kommune er godt i gang. Der er et godt potentiale i kommunen at arbejde med og videreudvikle. Vi har vedtaget en vision, Vision 2010, der bygger på at vi sammen – borgere, politikere og kommunale medarbejdere – løfter opgaven med at udvikle den nye kommune.

Vi vil skabe en kommune, der har økonomien i orden, og som medvirker til vækst og nye mønstre for bosætning, erhvervsudvikling, service og oplevelser. Vores serviceniveau skal være højt med en hurtig og fleksibel sagsbehandling. Og så vil vi styrke det folkelige engagement ved at være i god dialog med borgerne.

Jeg vil benytte denne lejlighed til at takke alle samarbejdspartnere, medarbejdere og kommunalbestyrelser igennem årene for en lang række gode og markante initiativer. Noget som ikke glemmes, fordi vi nu indgår i nye sammenhænge, bla. fordi vi er omgivet af det vi har været fælles om. Sluttelig vil jeg ønske Lions Tommerup tillykke med det forestående 25 års jubilæum. Jeres virke i de forløbne år har været til gavn og glæde for mange foreninger, enkeltpersoner og initiativer som er tilgodeset af de midler som er kommet ud af jeres mange aktiviteter.

Jeg vil ønske alle en god jul samt et godt nyt år.

Julehæftet fra Lions Club - har det noget med jul at gøre?

Af Jørgen Flensted-Jensen,
tidl. sognepræst i Brylle

Det kommer hvert år i begyndelsen af december. Det fortæller os at julen nærmer sig. Men der vælter jo tonsvis af tryksager ind af brevsprækken hver eneste uge, reklamer, tilbudsaviser, foreningsprogrammer, kirkeblade og så videre, så hvorfor læse netop Jul i Tommerup? – Jeg har kun eet svar på det spørgsmål. Fordi Lions Klub samler ind og sender penge til velgørende formål og udviklingsprojekter både ude i verden og her i Danmark. Jeg har selv været med i projekter i den 3. verden, som er blevet støttet af Lions klub i Tommerup, og derved har jeg oplevet helt bogstaveligt, at folk i nød er blevet hjulpet.

Ja, men har alt det velgørhedsarbejde da noget med jul at gøre, altså den kristne jul, vil nogen måske indvende? Ja det har det, fordi kristendom netop spiller på to strenge. Både det personlige og det medmenneskelige har ligeværdig plads i kristendom. Hvis jeg skal citerer et skrift-

sted fra bibelen til belysning af det, så må det være det sted, hvor der kommer en lovkyndig mand til Jesus og spørger om, hvad det største bud i loven er. Svaret er »Du skal elske herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele dit sind« – altså det helt personlige forhold til Gud. Men så tilføjer Jesus i forlængelse heraf, at der er et andet bud som er lig med det første. Og det lyder »Du skal elske din næste som dig selv«.

Derfor kan vi som kristne ikke skille de to ting ad. Den kristne tro forpligter os på at være noget for vort medmenneske, vor næste, som er det menneske som du og jeg har mulighed for at hjælpe. Måske en dråbe i havet men dog en hjælp for den der får den.

Hjælpearbejde og omsorg for andre kan naturligvis godt udøves uden forbindelse til kristendom, men det jeg prøver at sige er, at hvis vi bekender os som kristne, så burde det være en helt naturlig ting, at vor næstes tarv ikke er os ligegyldig.

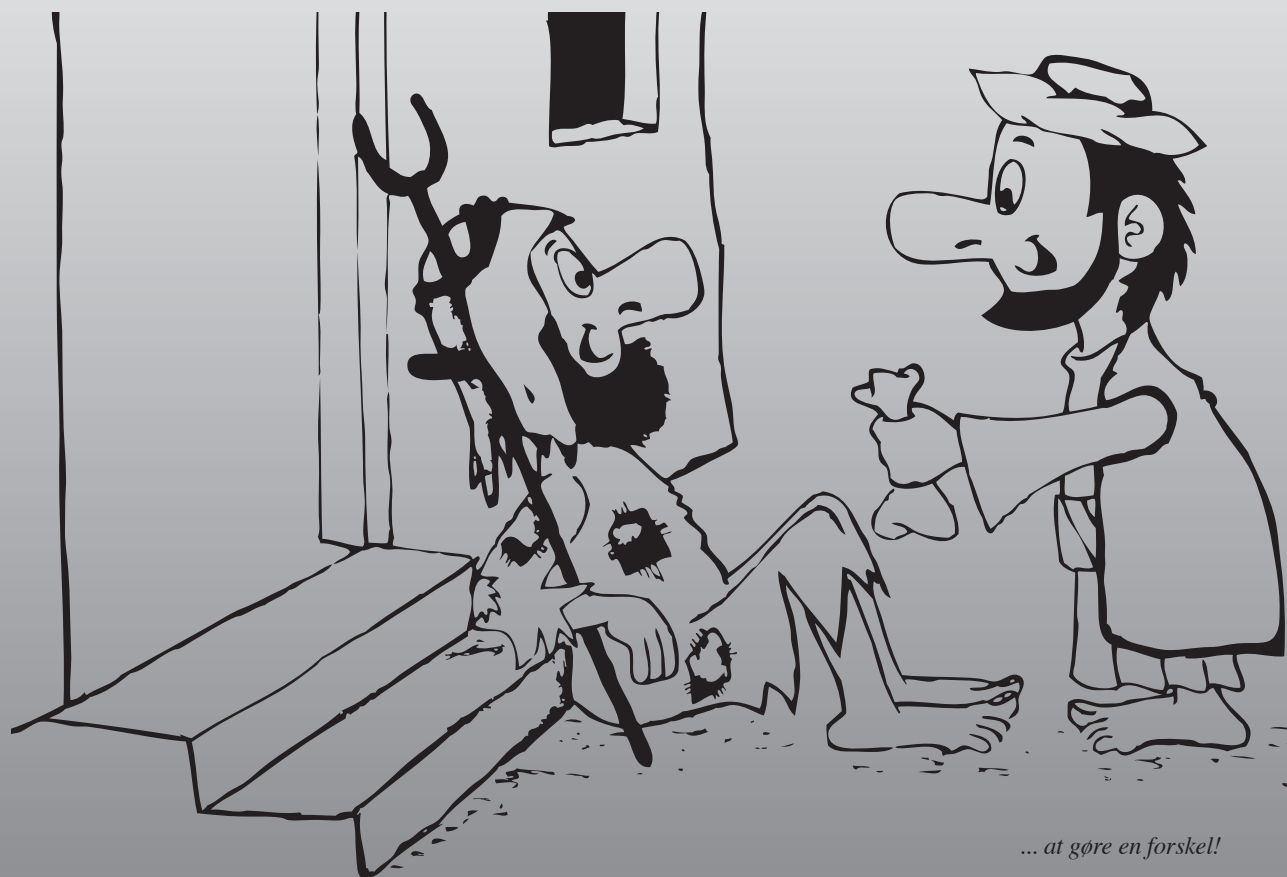
I mange af østens religioner, ligger der det aspekt at ethvert menneske har den

skæbne, som han har fortjent fra et tidligere liv (reinkarnation) og der er derfor ingen grund er til at hjælpe, for de er selv ude om det.

Kristendommens grundsyn er totalt modsat, idet Jesus netop tog den svage i forsvar, hjalp den syge, trøstede den mismodige og tog den prostituerede kvinde i forsvar da folket ville stene hende. For ham var hvert eneste menneske værdifuldt. Kærlighed, tilgivelse og forsoning var i hele hans liv og forkyndelse de grundlæggende elementer.

Og i juleevangeliet siges det til os, at for Gud er intet menneske ligegyldigt. Jesus blev et menneske for at være hos os, mere håndgribeligt kan det næsten ikke gøres. Så når vi nu om kort tid fejre julen med alt det, der hører til, så lad det også blive en højtid, hvor vi besinder os på, at den arv vi har fået igennem vor kristne tro viser vej til vor næstes dør, som måske netop har brug for din hjælp.

Jeg vil gerne ønske alle familier en glædelig jul.

... at gøre en forskel!

Pakketid

Af Marianne Friis Toft
Kommunaldirektør

Sammenlægning af 6 kommuner og overtagelse af opgaver fra stat og amt er grundlaget for dannelse af den nye Assens Kommune fra 1. januar 2007.

Vi er nu i gang med at pakke de gamle kommuner ned og snart skal den nye kommune pakkes ud!

Det er selvfølgelig lidt vemodigt at skulle slippe den gamle kommune, tage afsked med kolleger som flytter til andre steder i kommunen, miste fodfæste i den daglige rutine og aflevere arbejdsopgaver man selv har været glad for til andre. Men samtidig er det også spændende at møde nye kolleger, få nye opgaver og få indflydelse på, hvordan man bygger en kommune op fra grunden.

Forberedelserne til den nye kommune begyndte allerede i 2005 og ved kommunalvalget i november 2005 blev der valgt et såkaldt Sammenlægningsudvalg – det kommende Byråd – som for alvor sætter sig i stolene den 1. januar 2007.

2006 er et overgangså hvor sammenlægningsudvalget forbereder den nye kommune samtidig med at de nuværende 6 kommunalbestyrelser har ansvaret for at alt fungerer i de »gamle« kommuner. For administrationen har det været et år med meget store udfordringer og stort arbejdspress.

For det første er det en udfordring at have både kommunalbestyrelser for de gamle kommuner og et Sammenlægningsudvalg at skulle forholde sig til. Heldigvis har der været et godt samarbejde og en god tone mellem Sammenlægningsudvalget og de 6 kommunalbestyrelser. Det har gjort arbejdet meget lettere.

Papkasser fyldes... og skal snart tømmes.

For det andet er det en udfordring at den gamle kommune skal køre videre samtidig med at den nye kommune skal etableres – nogen siger, det svarer til at skulle skifte hjul på en bil i fuld fart!

Planlægning af den nye kommune – med helt nye opgaver fra amt og stat og med 6 forskellige måder at gøre tingene på – er meget arbejdskrævende.

Alle små og store opgaver skal vurderes og fastlægges på ny – og det hele skal fungere 1. januar 2007!

Hvordan skal vi tilrettelægge arbejdet? Hvor skal vi arbejde? Hvem skal vi arbejde sammen med? Hvilke opgaver skal jeg løse? Hvilken service skal vi tilbyde borgerne?

Vi forsøger at tage det bedste fra de nuværende kommuner. De har i tidens løb valgt forskellige tilbud og forskellige løsninger. Det siger sig selv, at vi ikke kan få det hele fra alle kommuner. Nogen gange er det

måske også helt nye tilbud og løsninger, som skal vælges fordi de passer bedre til kommunens størrelse og tidens krav.

Borgerne vil derfor også komme til at mærke forandringer efter 1. januar. – Medarbejderne har mærket forandringerne hele året.

Vi har nu været i gang med forberedelserne længe. Alligevel vil der være masser at gøre i de kommende år inden alt er på plads – måske skal vi blot lære at leve i den foranderlige verden, hvor vi altid er på vej mod nye mål og udfordringer. Samtidig er det også vigtigt at stoppe op og glæde sig over alt det, der trods alt er nået.

Jeg tror, de fleste medarbejdere på rådhuset nu glæder sig til hverdagen i den nye kommune. Det bliver rart at kunne pakke flyttekasserne ud efter nytår.

De bedste ønsker for fremtiden for medarbejdere og borgere.

På togt med Fregatten »Niels Ebbesen«

Af Arne Rasmussen

Arne Rasmussen har i mange år været formand for Lokalhistorisk Arkiv i Tommerup. I den egenskab har han været behjælpelig med at finde lokalhistoriske artikler. I dette jubilæumsnummer af »Jul i Tommerup« har vi ladet ham selv føre pennen, hvilket har udmøntet sig i en artikel om hans togt med fregatten Niels Ebbesen i 1951.

Om min tid ved flåden

På sessionen i foråret 1949 blev jeg indskrevet til det letmotoriserede artilleri, men til min store overraskelse blev jeg i stedet for indkaldt til flåden og indkaldelsesdatoen blev den 11.10.1950 kl. 10.00 på Holmen.

For at møde til tiden måtte jeg rejse til København dagen før. Sammen med flere andre indkaldte overnattede jeg på soldaterhjemmet i Gothersgade. Vi mødte på Holmen i god tid. Her fik vi udleveret beklædning og andet grej. Vi kom i »Trøjen« og blev sendt med overdækkede lastbiler, siddende på køjesækkene til Arresødal-lejren ved Frederiksværk, hvor vi skulle tilbringe vores rekruttid, der kun var på 2 måneder.

De to måneder gik med eksersits, march, løb, gymnastik, skydning og roning. Vi opholdt os og sov i kæmpe barakker til et kompani, 120 mand i et rum, der blev opvarmet med tre kakkelovne. Vi spiste i Herregården Arresødals gamle kostald, en hyggelig bygning med stråtag, hvor

jeg for første gang oplevede cafeteriarincippet, hvor vi tog en bakke og tallerken og defilerede forbi madgryderne og fik vores portion øst op.

Efter de 2 måneders rekruttid blev soldaterne sendt rundt til flådens skibe eller til vagtopgaver på Holmen eller andre af marinens stationer. Ud af de 720 rekrutter blev 50 udtaget til at komme på konstabelskole i 2 måneder. Efter de 2 måneder blev 25 sorteret fra og jeg var én af dem. Jeg blé på Arresødal-lejren og gik som disponibel og fik tiden til at gå ved bl.a. at samle papir på en kæp med et søm i enden. Det var lidt træls, men efter ca. 14 dage blev vi sendt til Holmen til klargøring af torpedobåden »Bille«, der skulle bruges som øvelsesskib for det mandsskab, der senere skulle med Kongeskibet »Dannebrog«.

Jeg ville gerne opleve noget mere og søgte derfor om at komme med der, ligesom jeg lagde billet ind på hospitalsskibet »Jutlandia« der var hospital for de sårede i Korea-krigen og på Fregatten Galathea, der var på vej jorden rundt som dybhavsundersøgelsesskib, men ingen af dem kunne bruge en »fodermester«.

Mine anstrengelser kronedes dog med held, idet jeg den 30. april fik besked på at pakke min køjesæk og gå ombord på Fregatten Niels Ebbesen. Her manglede man en kokkegast. »Niels Ebbesen«, var skoleskib for mathelever, med en værnepligtig besætning på ialt 159 mand.

Vi var 3 kokkegaste, der skulle lave alt det grove i kabyssen, såsom at skrælle

kartofler og vaske gryder m.m.. Den 1. maj afgik N.E. til en øvelse med ubåde og torpedobåde i Hammervandet nord for Bornholm, det blæste kraftigt, jeg blev godt søsyg og min debut som kokkegast blev afbrudt af mange ture til rælingen for at ofre til havguderne. Efter 3 dage i kabyssen blev der en plads ledig i kvartermestermessen. Den tidligere messegast havde ved et besøg på Christiansø optrådt temmelig uheldigt for øjnene af et polsk skoleskib og var derfor blevet sendt til København. Vi var 2 messegaster til at opvarte 12 kvartermestre, dække bord, servere, vaske op og holde rent i messen. Det var en loppetjans, hvor jeg arbejdede resten af militærtjenesten. Jeg fik ingen egentlig oplæring, kun af kollegaen, der var frisor og havde været ombord i en måneds tid.

Niels Ebbesens sommertogt gik til Færøerne og Grønland

Vi ankom til København den 12. maj for at proviantere og klargøre skibet til Grønlands-turen. Jeg fik bevilliget en kort orlov fra lørdag eftermiddag til søndag aften. Mor og far skulle have sølvbryllup den 28. maj, af den grund ville jeg gerne hjem en tur. Jeg kom med toget, der ankom til Odense kl. 0.30. Der var ingen bus, så jeg gik mod Blommenslyst i håb om at kunne få en kørelejlighed. Det fik jeg fra Blommenlyst til Skallebølle. Derfra gik jeg så hjem. Men jeg nød den tur, vi havde været på havet i 14 dage og ikke oplevet foråret. Det kom jeg til, det var en lun forårsnat,

Niels Ebbesen i Amsterdam.

det havde lige regnet og de lyse nætter var netop begyndt og det duftede af forår. (På »Niels Ebbesen« var det duften af mad og dieselolie, der var dominerende).

Den 15. maj afgik vi fra København kl. 01.00 om natten. Vi havde følge af tre torpedobåde, der skulle med på øvelse vest for Norge.

16. maj aften havde vi øvelse med norske ubåde og danske motortorpedobåde fra kl. 22.00 til 24.00 under »klart skib«, d.v.s. at alle var på deres poster, min post var ved sygelukafet. Efter afblæsning kl. 24.00 fik alle serveret cacao. Vejret havde hele dagen været stille med solskin og en flot udsigt ind over de sneklædte norske fjelde. Vi havde haft travlt med at ordne toldfri varer. Her var billige cigaretter til 60 øre for 20 stk., Ananas på dåse, frottehåndklæder, her var chokolade i lange baner og sågar 3B piber til 10 kr., (dagslønnen var kr. 2,80), altsammen varer der i Danmark enten var stærkt rationeret eller slet ikke var kommet frem efter krigen. 18. maj kort efter at Norge var ude af syne, så vi en flok delfiner, et meget flot syn. Efter nogle timers sejlsads passerede vi Shetlandsøerne. Om aftenen ved køjetid blev der pebet (i bådsmandspibe) brandrulle, alle troede, at det var en øvelse, men det viste sig, at der var ild i nogle trækasser, der stod på broen, men ilden blev slukket hurtigt og alarmen blev afblæst. Måske var det alligevel øvelse, men alvoren gik op for os.

Som nævnt var jeg i kvartermestermessen, og vi fik her en rigtig god kost og pudsigt nok fik vi to messegaster lov til eller besked på at tage først af fadet, men spiste dog i stirridset (anretter- værelse). En uges middagsretter kunne se ud som f.eks:

Mandag	Medister og frugtsuppe
Tirsdag	Gul sagesuppe og rødspætter
Onsdag	Æblesuppe og stegt lever
Torsdag	Hvidkålssuppe og pandekager
Fredag	Gullash og abrikoser
Lørdag	Kalvesteg og sydfrugter
Søndag	Flæsketeg og citronfromage

Storm ved Kap Farvel.

Parti fra Godthåbfjorden.

Den 19. maj om morgenen ankom vi til Thorshavn uden den helt store modtagelse. På det tidspunkt var danske krigsskibe ikke særligt populære på de kanter. Der var en ret stor trang til løsrivelse efter krigen, hvor Færøerne under den engelske besættelse havde følt, at de havde meget mere selvstyre end tidligere.

Dagen efter var vi på udflugt til Kirkebø, for at se den gamle domkirkeruin og den meget velholdte bispegård fra 1540. Om aftenen så vi film på sømandshjemmet og fik bagefter chokolade og kaffe.

21. maj gik turen mod Grønland, der var søgang, men jeg havde nu vænnet mig til søen og kunne følge med skibets bevægelser.

»Niels Ebbesen« var ca. 90 meter lang og der var op til 200 m mellem bølgerne. Atlanterhavet er stort og dagene var lange. 4 dage med 25 timer i døgnet på grund af tidsforskellen.

25. maj var vi syd for Kap farvel. Vi vågnede om morgenen i stærk søgang, trods det dækkede vi morgenbord som sædvanlig, men kl. 8.00 gik vi op paa siden af vinden, da væltede bordet med kaffe brød og porcelain og kvartermestre rundt imellem hinanden. Kursen blev igen lagt op mod vinden, indtil vi kom længere op i Davidsstrædet og vinden var løjet lidt af. Jeg sendte radiotelegram hjem til Fars og Mors sølvbryllupsfest, og hørte at i Danmark var det flot vejr med strålende solskin. Jeg skrev i dagbogen: »tænker meget paa dem derhjemme, med festlighederne i det gode vejr, mens jeg ruller rundt i 15 m høje bølger og 5 gr. varme«. Uvejret nåede desværre Danmark lige netop på sølvbryllupsdagen, hvor det stormede og regnede hele dagen. Mit telegram blev desværre kasseret, jeg havde skrevet: »vi befinder os i Davidsstrædet paa vej til Godthaab«. På grund af Koreakrigen måtte jeg ikke afsløre »Niels Ebbesens« position, så jeg maatte skrive telegrammet om. D. 26. maj sejlede vi hele dagen i Davidsstrædet med Grønlands sne og isklædte bjerge om styrbord

og mange isbjerge om bagbord, isbjergene blev iøvrigt brugt som skydeskive i en øvelsesskydning med kanoner.

Om aftenen gik vi ind til Godthaab og fik en meget festlig modtagelse. På mange huse var folk kravlet op på tagene for at vinke og byde velkommen. Næste dag søndag d. 27. maj blev der afholdt gudstjeneste ombord ved pastor Tanning, der var værnepligtig teolog og gjorde tjeneste paa Niels Ebbesen. Næsten hele besætningen og et par gæster deltog i gudstjenesten, der sluttede med at chefen, kommandørkaptajn Mynter, udtalte et »Gud bevare Danmark«, dette gentog alle i kor.

Om eftermiddagen var der landlov, og jeg var med paa opdagelse i Godthaab, Grønlands hovedstad, der paa det tidspunkt ikke fyldte mere end en mindre dansk stationsby. Alle bygninger var af træ og lå meget spredt. Der var to forretninger, en købmandsforretning under Kongelige Grønlandske Handel og en bager, desuden en kirke, en skole og et seminarium.

D. 31. gik turen videre nordpaa mod den nordlige polarkreds og følgende bekendtgørelse blev slået op:

»Til det gode skib Niels Ebbesen, fra havenes behersker Neptunus Rex!

Da det er kommet os til kundskab, at det gode skib stævner mod polarkredsen og eftersom vor kurer har meddelt os, at der findes en del elendige jordiske, som ej er holdt udi dåben vil følgende være at tage til efterretning ombord. Chefen vil have at nedsende dåbsattester til klargøring, ligesom han vil have at forberede dåbshandling paa samme dag udi året 1951. Hans kongelige majestæt vil med følge ankomme, når solen er i en passende vinkel, så den ej udtørre hans majestæts gælder. Givet under vort kongelige segl Neptunus Rex.«

Om aftenen kl 20.00 da vi netop havde passeret polarkredsen, ankom Kong Neptun med sit følge og dåbshandlingen kunne begynde. Alle der ikke havde været over linien før blev døbt. Først kom man til badskeereren, der undersøgte de

Kong Neptun ankommer.

udvortes dele. Alle blev smurt ind i sæbeskum og blev raget med en 50 cm lang barberkniv, dernæst gik turen til doctoren der undersøgte de indvortes dele og det viste sig at alle havde slam på tungen og måtte have en indsprøjtning i munden med en meget meget skrap væske, der smagte af petroleum og blev spyttet ud igen hurtigst muligt, og saa var man klar til selve dåben, hvor biskoppen tog hver enkelt i nakken og dypede hovedet i en balje med saltvand og isklumper og endelig kunne man faa sin dåbsattest. Jeg blev døbt, »Siuraq«, hvilket betyder »den der besejrer bjergene«. Efter højtideligheden blev der serveret cacao og æbleskiver og punch.

Turen gik nu videre til Holsteinsborg, hvortil vi ankom d. 3. juni. Det var helt stille vejr og solskin og der mødte os et meget flot syn, da vi kom ind i fjorden. Smaa træhuse i forskellige farver laa spredt i bygden og op ad fjeldet, hvor der endnu laa meget sne. Mindre smukt

var synet, når vi kom tættere paa, men befolkningen var tilsyneladende glade og ubekymrede. Jeg besøgte et ældre ægtepar i et af de smaa huse, hvor jeg købte en tupilak, en siddende mand skåret ud i hvalrostand. Under opholdet her var der arrangeret bryllup ombord paa Niels Ebbesen. Orlogskaptajn Stærmosen, der var stationeret i Holsteinsborg og hans forlovede blev af pastor Tanning ægteviet paa agterdækket.

D. 4. juni gik det atter sydpaa og efter endnu et besøg i Godthaab skulle vi ind til den amerikanske base i Grønnedal for at tanke olie. Vi gjorde en dags ophold her og var sammen med de amerikanske marinesoldater. En af dem, en ung bankmand fra Pennesylvanien, brevvekslede jeg med en årække.

Et amerikansk landgangsfartøj sejlede os ind i bunden af Arsukfjorden for at se en isbræ. Man fik fornemmelsen af hvordan indlandsisen pressede isen ud i fjorden til kælvning, men vi oplevede dog ingen »fødsel«.

D. 8. juni gik turen igen hjemad. Efter otte døgn sejlads fik vi d. 16. »Kronborg om styrbord« og kunne igen opleve at se træer og grønne marker og inden aften lagde vi til kaj i København.

Herefter havde vi to døgn til indtagning af proviant og klargøring til en stor Atlantpagtøvelse i den engelske kanal. Vi afgik fra København d. 18. juni kl. 20.30 sydpaa gennem Øresund og Østersøen til Kielerkanalen som vi sejlede igennem næste formiddag. En ualmindelig flot tur og meget speciel.

Vi kom igennem byerne Kiel og Rendsborg passerede flere landsbyer, et par herregårde og mange broer, som fregatten kun lige kunne gaa under og ude i vest det flade marskland med græssende kreaturer, et skønt modstykke til det store Atlanterhav.

D. 21. ankom vi til Portsmouth hvor alle

deltagerne i øvelsen skulle samles. Vi fyldte ikke meget. »Niels Ebbesens« mast kunne lige gaa under de amerikanske hangarskibes dæk.

Vi havde et par døgn ophold i Portsmouth, hvor vi fik lov at se byen, der var meget hårdt ramt af verdenskrigen. En masse bygninger lå endnu i ruiner; ja, hele byen bar præg af de tyske bombardementer; men i havnen lå museumskeppet »Victory«, admiral Nelsons slagskib, fuldstændig intakt, Vi var ombord for at se det meget imponerende bygningsværk.

D. 24. skulle øvelsen løbe af stabelen. Der var deltagere fra Norge, Holland, Belgien, Frankrig, England, U.S.A. og Danmark, ialt 85 enheder. Vi gik fra Portsmouth om aftenen kl. 20.00. Kl. 0.10 startede øvelsen, men allerede kl. 0.30 blev vi sendt ud af »krigen« af en hollandsk torpedo. Øvelsen blev afblæst kl. 03.00.

Efter øvelsen var vi inviteret på venskabsbesøg i Amsterdam fra d. 29. juni til d. 4. juli og lå indtil da for anker paa Doggerbankerne, et meget trafikeret farvand, alle der kom forbi kippede med flaget og vinkede til os, så vi fik store forventninger til besøget i Amsterdam og vi blev ikke skuffet. Vi fik en meget fin velkomst af byens honoratiories. Vi blev sejlet rundt i Amsterdams kanaler i turistbaade og fik fortalt byens historie. Vi fik gratis adgang til den zoologiske have og museer og

Pastor Bramming får en torsk på krogen.

sporveje m.m. og fik en bustur ud i landet til den lille fiskerby Volendam, hvor alle gik i nationaldragt.

Efter fem dage i Holland gik turen op igennem Nordsøen, Vesterhavet, og Skagerak til Frederikshavn hvor vi blev weekenden over. Undervejs fik vi besked på, at vi endnu en gang skulle til Grønland. Denne gang skulle vi have mandskab med til at overtage den amerikanske base i Grønnedal. Men først 14 dages ophold i København heri en uges orlov inden vi igen skulle paa havet. D. 30. juli afgik Niels Ebbesen igen fra København med menige, officerer og en del materiale til Grønnedalsbasen. Barakker og inven-

Biskoppen foretager Polardåben.

tar efterlod amerikanerne til genbrug. I messen mærkede vi det paa den maade, at der var fem kvartermestre mere at servere for og at kosten blev om muligt endnu bedre, for nu skulle kostpengene bruges op for at undgaa en besværlig deling af et evt. overskud af kostpengene senere. Turen gik denne gang den direkte vej til Grønland tæt paa den lille ø Fair Isle mellem Shetland og Orkney og videre direkte vestpaa mod Kap Farvel, som vi nåede d. 5. august, men vi saa ikke land og det var tæt tåge den sidste del af turen til Grønnedal.

På vej ind i Arsukfjorden lettede tågen pludselig, solen brød frem og ret tæt paa Niels Ebbesen rejste stejle klippevægge sig paa begge sider i maaske 50 meters højde, det var en fantastisk oplevelse.

Vi lagde til ved et amerikansk transportskib og dagen efter d. 8. august skulle overtagelsen af basen finde sted, det skete ved en lille højtidelighed, der blev filmet af »Folk og Værn« og som blev afsluttet med en salut affyret fra Niels Ebbesen. Det var helt stille vejr og hvert kanonskud dannede en røgring, som blev stående til salutten var overstået, vistnok 20 skud og dermed 20 ringe, – også en meget speciel oplevelse.

Vi holdt weekend paa stedet og fik lejlighed til at se kryolitbruddet i Ivigtuut, der ligger i samme fjord. Vi var ogsaa paa fjeldvandring, jeg skulle forsøge at leve op til det navn jeg fik ved polardaaben. Efter en tur til Godthaab for at aflevere gods og for at proviantere til hjemturen og endnu engang til Grønnedal for at tanke olie kunne vi starte hjemturen d. 16. august. Vi oplevede turens aller flotteste solnedgang. Det var klart vejr og havblik, solen skinnede ind over sydspidsen af Grønland og gik ned mellem isbjerger ude i vest. Alternativet skulle vi opleve et par timer senere.

Mandskabsbanjerne for de menige var paa det nederste dæk i skibets stævn, her spiste man og opholdt sig i fritiden. Om aftenen blev køjesækken pakket ud

Kokke, kokkegaster og Mestergaster.

og hængt op under øverste dæk, det var et rigtig godt sovested og et godt sted at være i høj sø, køjerne hang altid lodret ned. Det var et stolt syn at komme på banjerne efter at de fleste, ca. 50 mand var gået til køjs. Skibets vuggen gjorde, at det så ud, som om køjerne svingede fra side til side. Vi var som sagt gået til køjs i stille vejr, men kl. ca. 01.00 blev jeg vækket af et mægtigt brag. Vi var kommet ind i en af de mange storme der pludselig kan opstå ved Kap Farvel. En kraftig sø ramte ind i skibets stævn og slog et køje op et par meter fra min køje og vandet fossede ind over den gast, der lå nærmest, men han var heldigvis hurtig og fik lukket og sat stormsikring paa. Det var dog en slem forskrækkelse og begyndelsen paa en stiv storm der varede i to døgn hvor al spisning (for dem der var sultne) foregik stående og med fast føde. Paa andendagen var jeg en tur paa broen og fik lov at stå ved roret i kort tid, dog længe nok til at konstatere, hvor svært det var at holde kursen i stormvejr paa Atlanterhavet. Resten af hjemturen foregik i stille vejr, men med

kæmpedønninger efter uvejret, først da vi kom til Vesterhavet faldt vandet til ro. D. 23. august var vi igen i København og der var nu kun 14 dage til hjemsendelsen og soldatertiden var slut. Jeg var heldig at opleve mere end de fleste, for trods det lidt trælse med eksersits, roning, de lange ventetider paa skydebanen og de lange dage paa havet er det alle de store oplevelser jeg husker, oplevelser jeg ikke ville have haft som artillerist. Jeg så blandt andet ogsaa hvordan et skib af den størrelse fungerede som et lille samfund. En stor del af de værnepligtige var naturligvis søfolk, men mange andre erhverv var ogsaa repræsenteret, der var en del maskinfolk, to friserer, to skræddere, to skomagere, tre kokke, flere sygehjælpere, en læge, en præst foruden de professionelle officerer og maskinfolk og en landmand. Der var et ualmindeligt kammeratskab ombord. På de fleste skibe hersker der en pinlig orden. I en nødsituation skal alle kende deres plads og grejet skal være, hvor det skal være, og det var det.

»Holdning og handling«

Af Marianne Kyed
Skoleleder på Tommerup Skole
og DS' repræsentant i bestyrelsen for
Lions Quest.

Hvad har det med Lions og Tommerup Skole at gøre?

Tommerup Skole har i en del år haft et godt samarbejde med Lions i Tommerup. Lions har holdt arrangement om stofmisbrug på skolen og vi har søgt og fået økonomisk hjælp til elever, der ellers ikke har haft mulighed for at komme på skolerejse. For 5-6 år siden startede vi et nyt og meget givende samarbejde om et materiale udgivet af Lions Quest.

Hvad er Lions Quest?

Lions Quest er en selvstændig organisation, der laver undervisningsmateriale og afholder kurser. Bestyrelsen består dels af repræsentanter fra Lionsklubberne, dels af skolefolk. Jeg repræsenterer Danmarks Skolelederforening i bestyrelsen. Undervisningsmaterialet bruges til at styrke børnenes sociale kompetencer og til at få en debat i gang om livets etiske værdier. Der findes flere undervisningsmaterialer af den slags, da der er hårdt brug for at arbejde med børnenes sociale kompetencer i dagens skole. De fleste materialer går meget metodisk og teknisk til værks og glemmer de etiske diskussioner om, hvorfor vi skal opføre os ordentligt overfor hinanden. I »Holdning

og Handling« lægges der stor vægt på værdidebatten og etikken bag de sociale kompetencer. Derfor synes jeg, at det er et godt materiale, som vi har haft meget glæde af at bruge på skolen.

Udvikling af »Holdning og handling«

Da jeg blev valgt ind i bestyrelsen for 8 år siden og lærte materialet at kende, var det meget amerikansk. Det er udviklet i Amerika og senere oversat til en række sprog, men mange danske lærere valgte det fra, da sproget og begreberne lå langt fra dansk undervisningstradition. Materialet udkom også i bøger, som lagde op til, at materialet skulle anvendes i en bestemt rækkefølge. Det passer heller ikke til danske lærere. De vil helst selv udvælge det stof, som passer til den situation, der skal arbejdes med.

Jeg har derfor været med i en spændende moderniseringsproces. Vi har fået gennemskrevet materialet, så det nu passer til dansk skoletradition. Det er 2 lærere fra Tommerup Skole (Anny Sterregård og Marina Fondt) der sammen med et par lærere fra Århus har stået for dette. Materialet udkommer nu i 3 kopimapper afpasset de 3 faser i skolen: Indskoling, mellemtrin og udskoling. Rent layoutmæssigt har det også gennemgået en modernisering, så det nu fremstår nutidigt og let at gå til. Vi bruger det flittigt på Tommerup skole, da flere lærere har været på kursus i brugen af materialet.

Lions i Tommerup gør en forskel

Der arrangeres hvert år i uge 6 et 2½ dags kursus i Odense. Vi har været så heldige, at Lions i Tommerup har betalt kursusafgiften for 2 lærere de sidste 5 år, så skolen kun har skullet betale vikarudgiften. Det betyder at vi hurtigere kan få mange lærere på kursus.

De første år var det kun lærere fra Tommerup Skole, der ønskede at deltage, men sidste år var der også en lærer fra Bryllse skole med.

Bestyrelsens ambition er at gøre undervisningsmaterialet kendt på alle landets skoler, og derfor er jeg da glad for, at det spreder sig her i kommunen.

Mobning

Der tales meget om mobning, både fordi det er et problem nogle steder, men også fordi mange bruger ordet i flæng om enhver kritisk bemærkning. Der skal arbejdes med børnenes sociale kompetencer, så vi undgår mobning, men de voksne skal også passe på, at de ikke misbruger ordet.

»Holdning og Handling« er et meget velegnet materiale til arbejdet i klasserne, så vi undgår mobning og det inddrager også forældrene i dette arbejde. Vi er derfor meget glade for samarbejdet med Lions i Tommerup, som gør det muligt at udbrede kendskabet til materialet og uddanne lærere i brugen af det.

TAK for det og Glædelig jul.

Min barndom i Nårup

Af Dagmar Simonsen

I skrivende stund sidder jeg som pensionist i den gamle dyrelægeboli i Gl. Tommerup. Jeg har været småbørnslærer i næsten 40 år. Jeg bor sammen med min søster Karen, der er pensioneret husholdningslærer.

Vor fødeby er Nårup. Far og mor blev gift i 1920. De købte et hus, og far nedsatte sig som tømrer. De blev boende der til deres død. Far døde i 1965, mor i 1980. Far var fra Ørsted, så han blev næsten på sin hjemegn. Mor var jyde, hun kom fra en gård med mange folk og mange børn, det var nok en omvæltning for hende, at komme til et lille hus, hvor hun gik alene om dagen. Hun længtes efter sit hjem i den første tid. Hun har fortalt, at i begyndelsen købte hun kun en æske tændstikker ad gangen, der skulle ikke være store lagre at flytte med; blive boende der, det ville hun nu ikke.

Folkene i Nårup brød hun sig heller ikke om, der var så mange drukkenbolde, syntes hun. Det blev nu til 60 år i Nårup, og ligeså ked af det, som hun var i den første tid, ligeså glad blev hun med årene, for at bo der.

I 1921 fik de det første barn, en pige - og i 1924 blev jeg født. Der kom med årene 4 piger og 1 dreng. Vi har alle været glade for Nårup, og vi kommer der også af og til endnu, men efterhånden er der kun få mennesker vi kender, og når vi er der,

kommer vi altid til at sammenligne den, med dengang vi var børn.

Nårup har fra gammel tid været en samling gårde og huse, men da Tommerup-Assens banen blev anlagt i 1882-84, blev Nårup en stationsby. Fra da af blomstrede den op, men ved banens nedlæggelse i 1960'erne, gik det tilbage, det blev en stille og død by.

Da vi var børn, var der flere gårde med ikke mindre end 2-3 karle og piger. Der var skole, brugsforening, flere købmænd, en bager, slagter, skrædder, skomager, smed, tømrer, snedker, murer, maler og meget mere.

I dag er gårdene lagt sammen; på de fleste må manden klare sig uden karle, og flere koner har arbejde uden for hjemmet.

Der er ikke en købmænd, ej heller nogen andre forretninger, og rutebilen, som kom som erstatning for toget, er også inddraget. Skolen blev også nedlagt.

Der bor dog stadig folk i husene, om de synes, som vi, at Nårup er verdens navle, ved jeg ikke.

Næsten ved hvert hus, er der en bil, det er næsten en nødvendighed, for jeg vil tro, at alle må ud at køre hver dag, for at komme på arbejde.

Der har aldrig været kirke i Nårup, den hører til Vemmingdal kirkesogn. Da vi var børn, var der gudstjeneste i Nårup skole, den første søndag eftermiddag i måneden. Jeg kan endnu huske, at pastor Nygård kom gående fra Vemmingdal.

Skulle vi til læge, måtte vi enten til Glamsbjerg eller Vemmingdal. Vi havde en Glamsbjerg-læge, det var lettest at komme med toget dertil.

Vi havde ikke bil i mit barndomshjem.

Far havde vist nok altid arbejde; han havde også af og til en svend eller to, men jeg tror aldrig, der var overflod af penge, men jeg syntes vi havde det godt, vi havde det som de fleste folk i byen.

Jeg kan ikke huske, da jeg blev født, men jeg har hørt så meget om det, at jeg næsten synes, jeg kan se det for mig. Jeg kom til verden nytårsaftensdag om formiddagen i 1924.

Familien havde længe talt om, at de nu skulle have en lillebror til storesøster. Der blev nok et farligt postyr på denne årets sidste dag, og da far nærmede sig sovekammeret, sagde jordmoderen: »ja, så kom der en stor dreng«, det lod han sig ikke sige to gange, han skyndte sig ud og tog cyklen og kørte til Vemmingdal og meddelte pastoren, at han havde fået en søn.

Da han kom hjem var jordmoderen kørt hjem og bedstemor fra Ørsted var kommet. Hun mødte far i døren med ordene: »de siger det er en dreng, men det er nu en pige.« Far blev nok lidt flov og ked af det, men han måtte straks tilbage til Vemmingdal og fik det rettet til, at det kun var en pige.

Halvandet år efter blev Karen født, da ville man nu ikke have den samme jordmoder igen.

Pastor Schultz med konfirmander 16. april 1939.

Fem år senere kom vor eneste bror. Jeg kan tydeligt se, far stå i døren og meddele os, at nu havde vi fået en lillebror.

Nr. 5 blev også en pige, da var jeg så 11 år, da var Karen og jeg nu ikke så begejstrede, vi syntes, vi havde haft vor lillebror rendende bagefter os længe nok, skulle vi nu til at have en til.

Dengang kendte vi ikke begrebet børnehaven eller anden pasningsordning. I alle hjem i Nårup var det en selvfølge, at moderen gik hjemme og passede hus og børn. Og børn var der masser af, hos smedens var der 7 stk., hos murerens 7 stk., hos Skråps 6, vi var 5, det var vist meget almindeligt.

Bedstefar og bedstemor fra Ørsted, kan jeg kun svagt huske. Fra før jeg blev 5 år, er der kun enkelte ting, jeg mener, at kunne huske. Bl.a. at vi en aften var nede i byen og så kongen og dronningen. Der var bygget en stor æresport over vejen, og på vejen lå Kamilla Lyhr's gulvtæppe. Ester, hendes datter overrakte dronning Alexandrine blomster, og Kong Chr. 10. holdt en lille tale for Nårup. Kongen og dronningen var på vej til jagt på Krenge-rup.

Som en god erstatning for bedsteforældre, havde vi et ældre ægtepar, der boede et par huse fra os. Vi kaldte dem Laun og Bedste. Vi holdt avis sammen, og vor daglige gang var, hen under aften, at hente den nye avis. Laun og Bedste holdt vi

utrolig meget af, hos dem holdt vi mange mørkningstimer. Jeg kan endnu se Laun i sin stal, med sin lange pibe, og på gulvet i krogen stod hans spyttebakke med en serviet af avispapir. Bedste sad nærmere vinduet med en strikke – eller sytøj. Når mor bagte en kringle, fik Karen og jeg til en lille klat dej, som vi lavede en kage-mand af, så fik Laun og Bedste altid en arm eller et ben. De havde altid tid til at høre på os, og tid til at snakke og fortælle os noget. Jeg kan huske Bedste fortalte os, at hendes mor i sine unge dage tjente på Frederiksgave, og der havde hun danset med Frederik d. 7.

De døde begge to med få dages mellemrum i 1935 og blev begravet på samme dag. Det var et stort savn for os, og det var det første dødsfald, der rigtig gjorde indtryk på os.

Vores hjem lå lige ved siden af forskolen. Da min ældste søster begyndte i skolen, kom der en ung lærerinde Rigmor Nygård til byen. Hos hende kom vi alle til at gå de første skoleår. Hun var en meget dygtig og interesseret lærer, som vi fik meget at gøre med, og som kom til, at betyde meget for os, både som lærer og nabo. Frk. Nygård var interesseret i gymnastik, det var vores far også, han var delingsfører fra Ryslinge. I vores barndom ledede frk. Nygård gerne et hold småpiger og et hold voksne damer. Vores far havde et hold drenge og et hold mænd. Vi var selvfølgelig med,

det foregik i brugsens sal. I dag ville de forhold være kassable, men vi syntes det var alle tiders. Om foråret havde vi opvisning, først i Nårup og lidt senere var vi til hovedkredsopvisning i hallen på Frøbjerg Bavnehøj. Det gjorde et vist indtryk på os. Jeg kan huske, at vi mange gange legede gymnastikopvisning hjemme, enten på græsplænen eller på legepladsen i skolen, om det så var en fane, havde vi det, det var en lang stang vi havde slået en sæk på, og med den vandrede vi ind og hilste med fanen.

Når jeg tænker på vor barndom, synes jeg vi legede meget, men de ting vi havde at lege med, var slet ikke som det børn har i dag. Jeg kan huske, at Karen og jeg så gerne ville have et købt sjippetov, men det var for dyrt, vi måtte nøjes med et stykke af mors tøjsnor.

Men vi havde heldigvis mange lege, hvor legeredskaberne var en bold eller en kæp, og en leg vi havde meget var »Krone-gem-me«; når vi legede den med kammeraterne, gik den vilde jagt rundt om husene og tværs over alle bede i haven. Mor må have været tålmodig, hun ville hellere have nogle fremmede børn i haven, end have os rendende ude i byen, sagde hun.

Der var en ting, der kunne få os hjem, det var, hvis vi var ude i byen, og der kom en bisse dinglende. En af dem Peder Grethe, var vi ikke trygge ved, hvis han kom ind, forlangte han mad og kaffe, og så ville han

Nårup forskole - 2. kl. 1934-1935. Læreinde Rigmor Nygård.

ikke gå igen. Hvis vi så ham nede i byen, skyndte vi os hjem og låste dørene. For mor var Jylland paradiset. To gange om året var vi gerne derovre. Det var til bedstefars fødselsdag d. 30 marts og så i sommerferien.

Til bedstefars fødselsdag rejste mor gerne med børnene et par dage før, så kom far til selve dagen. Mor havde mange søskende, og alle var gerne med til den fest, så der var mange kusiner og fætre at lege med. Når mor rejste alene med børnene, havde Karen og jeg ordre på, at gå ved hver side af hende med en hånd i hendes bæltestropper. Jeg kan endnu huske vejens mange togsift og ret lange traveture fra tog til færge over Lillebælt og til tog igen i Fredericia. I Horsens kom der gerne en morbror og hentede os i bil.

I sommerferien var bedstefar og en morbror gerne til dyreskue i Odense, så kom de og tog os med hjem. Så var vi der en måneds tid, og så kom mor og hentede os. Vi var glade for at være der, vi så og oplevede ting, som vi ikke var vant til hjemmefra, men jeg tror vi var mindst lige så glade, når vi kom hjem igen.

Mor havde som barn gået i en friskole, hun var fra det, vi kaldte et grundtvigsk hjem. En skole efter hendes ønske, var der i Glamsbjerg. Så da vi var færdige i forskolen, så man udvej for, at sende os dertil. Der var gerne hvert år nogle stykker fra Nårup, der blev sendt dertil. Sammen med mig, kom også smedens Gerda og Svend Åge fra Bromgård. Fra at have gået i skole hveranden dag, måtte vi nu afsted hver dag. Det passede godt med togtiderne, og det blev nogle gode og lærerige år, vi fik. Og heldigvis mistede vi ikke kontakten med Nårup-børnene.

I foråret 1939 blev jeg konfirmeret i

Slagterbil og svend, Skovsbovej 5 Nårup.

Verninge Kirke. Den følgende sommer kom jeg over til min moster Ida i Jylland. Der skulle jeg lære at arbejde på en gård. Jeg var med til både at tynde og hakke roer og tage dem op om efteråret. Jeg var med til at køre hø, og i høst havde jeg mange gøremål, jeg syntes vi arbejdede fra vi stod op til vi gik i seng. Jeg prøvede også at malke, men køerne var vist for gode til, at jeg skulle irritere dem, men spandene vaskede jeg hver dag. Jeg var fæstet fra maj til november for den formidable løn af 100 kr. Jeg var vist ikke særlig dygtig til noget, men jeg fik da lært at respektere alt det arbejde. Det var jo før der kom malkemaskine, traktorer, mejetærskere og alle de moderne hjælpemidler. Jeg var glad, da jeg til november kom

hjem og kom på efterskole i min gamle skole i Glamsbjerg.

I 1939 begyndte den 2. verdenskrig. Om sommeren hørte vi, at Hitler var i krig med Polen. Mor og far, der kunne huske 1. verdenskrig, talte tit om, hvad det dog kunne udarte sig til, og om vinteren på efterskolen talte forstander Skrivers også af og til om de mørke skyer, der trak op fra syd.

Den 9. april 1940 glemmer vi som oplevede den aldrig. Jeg var netop blevet færdig på skolen og var hjemme.

9. april blev vist alle fok i Nårup vækket tidligt om morgenen ved, at tyske flyvere kom flyvende højt over hovedet på os. Karen og jeg, der havde været på loftet, hang ud af vinduerne, og pludselig så vi

Den gamle købmandsgård i Nårup.

far stå i undertøj nede i gården og ovre hos naboen stod Hans Nielsen, og i skolen overfor hang læreren ud af et vindue. Fars kommentar var »de lander ovre på marken« det gjorde de nu ikke – ved 8-tiden kom de første meldinger om, hvad der var sket. Da vi hørte, at der var blevet kæmpet i Sønderjylland, gjorde det indtryk på os alle. Skræps søn Edvard var soldat og var med i kampene. Hans mor gik frem og tilbage på vejen flere gange, men vi turde ikke spørge hende om noget. Først sent om eftermiddagen fik hun at vide, at han var i god behold.

Dagen derefter var også mærkelig. Radioen kom med ordene og meldingen som vi selvfølgelig skulle høre, men da det kom, at vi skulle have mørklægningsgardiner, sagde mor, at det ville hun ikke være med til, nu blev det sommer, så kunne vi gå i seng, når det blev mørkt. Men hun måtte selvfølgelig bøje sig. Der kom sorte rullegardiner i brug de næste 5 år.

I de fem forbandede år lærte vi nok mangt og meget, men hvor galt og barbarisk det var gået til, fik vi først at vide efter krigens ophør. Fra jeg var 15 til 20 år var Danmark et ufrit land. Men jeg tror, at den barndom, man har haft, præger en hele livet. Vi var opdraget til, at være danske og til ikke at rode os ind i noget forkert. I de fem år tjente jeg forskellige steder. Det bedste sted var vel nok på Brahesborg ved Assens, der var jeg i 2 ½ år. Det var et trygt og godt sted. Jeg så og lærte meget, og kammerherreinden var god til at sørge for vort velbefindende.

I 1944, da jeg rejste fra Brahesborg, kom jeg på Askov højskole. Det var også en god tid. Vi mærkede ikke meget til, at der netop den sommer var meget uro. Senere har jeg læst domprovst Jørgen Bøghs erindringer, han fortalte om de illegale opgaver han var med i, netop i 1944, da han var lærer på Askov højskole, det mærkede vi nu ikke, han var en dygtig og god lærer.

Når jeg tænker på, hvordan det var i Nårup i vor barndom, kommer jeg også til at mindes mange af de folk, som boede der. Jeg tror jeg har været i alle husene og dengang kendte vi alle folk, der boede der, det er måske ikke helt rigtigt, men det jeg mindes, er som vi så dem med vore børneøjne. Ikke alle kendte vi efternavne på, der var så mange som havde et kalde-navn, der var f.eks. Lars Peter akkurat, Store Johan, Stæremanden, Lange Maretha, Peder Halvanden ben og Gog Gog Madsen.

Fra min tidligste barndom husker jeg stationsforstander Ingelmand, han havde træben, men var lidt af et livsstykke, han var instruktør når der blev spillet dillefant i forsamlingshuset.

Jeg kan også huske en gammel lærer Nielsen, som var en meget dygtig og afholdt lærer.

Vores bager var en ualmindelig tyk mand. Jeg kan huske folk snakke om, da han lå og skulle dø, at Peder snedker måtte lave en særlig bred kiste til ham.

Kamilla Lyhr og datter, Skovsbovej 11, Nårup.

Over for smedens boede maler Fich, han var også lidt af en ener, og hans kone var ikke mindre. Til en fest i forsamlingshuset havde Fich f.eks. en gang dekoreret hele salen, så det så ud, som vi kom ind på en havbund med fisk og vandplanter over alt. En gang boede deres datter og barnebarn hos dem en tid. Svigersønnen sejlede, og da hun ventede barn, var hun hjemme og føde. Drengen hun havde med var på alder med os, han havde et løbehjul, sådan et havde vi aldrig set i Nårup, så det var om at holde sig gode venner med ham, så vi kunne få en tur på hjulet. Drengen var den senere så bekendte Dirck Passer.

Penge var ikke noget vi børn fik mange af. Når vi skulle på udflugt med skolen, fik vi måske 50 øre, men så skulle vi ikke bruge dem alle sammen. Slik var heller ikke daglig kost. Om lørdagen fik vi gerne et kræmmehus bolsjer hos købmanden, men det skulle deles mellem os alle. Hos bageren fik vi gerne en småkage, når vi hentede et 8 pund rugbrød. Hos slagteren hentede vi mange pund hakket kød til frikadeller á 60 øre og for 25 øre leverpostej fik vi en god skive. Vi hentede også mange pund tomater af de billigste hos gartneren. Vi fik en god pose fuld for 25 øre. Jeg kan også huske, at vi fik lov til at købe en stedmoderplante til vores lille have, den kostede 5 øre.

Men penge var mere værd dengang end nu. Det var i 30'erne. Vores nabo Hans Nielsen gik i en menneskealder som daglejer på Krengerup. Jeg mener, at han dengang fik 3 kroner om dagen plus en spand mælk. Brænde fik han nok også til billig pris, de fyrede ikke med andet. Jeg kan endnu høre og se Hans Nielsen, når han hele foråret og det meste af somme-

ren stod og savede brænde, senere kløvede han det og lavede en fin brændestak. Somme tider når vi gik i seng, stod han under en flagermuslygte og arbejdede. Når jeg tænker på, hvordan vi havde det, da vi var børn, synes jeg, at alt var idyl, men ved nærmere eftertanke, er der nu sket store fremskridt. Jeg vil nødig tilbage til de forhold igen. Især inden for social- og sundhedsvæsenet er der sket store fremskridt. Det var sikkert ikke sjovt, at blive syg og gammel dengang. Af det offentlige var der ikke meget hjælp at hente. Der var ingen skolelæge eller tandpleje for børn. For mit eget vedkommende synes jeg, der var lange perioder med tandpine, men at få mælketanden plomberet var ingen nytte til, vi måtte døje til de faldt ud. Jeg var nok 10-12 år før jeg fik briller, havde der været skolelæge skulle jeg have haft dem, da jeg kom i skole.

Før der kom vandværk i Nårup, måtte vi pumpe alt vand op af en brønd i gården og bære det ind i spande. Vores daglige vask foregik i et vandfad i køkkenvasken. Kun nogle gange om året blev der sat en balje ind på køkkengulvet, som vi så fik et bad i.

Når man vaskede storvask, blev tøjet sat i blød i nogle store kar vand dagen i forvejen. På selve vaskedagen kom der vand i gruekedlen og tøjet blev kogt i sæbelud, siden blev det gnedet på vaskebræt og så igen renkogt i gruekedlen i saltvand. Endelig blev det igen slæbt ud i gården og skyllet i rent vand under punpen.

Jeg tror nok jeg i dag ville spare på renligheden, hvis jeg blev budt de forhold.

Min beretning om min barndom vil jeg skutte med Chr. X ord: Jeg vil ønske fremgang for Nårup.

Fra lokal til global

VIRKSOMHEDSPORTRÆT

Af John Kristensen

Når man som bankmand går ind til et kundemøde kender man mange gange både dagsorden og det forventede resultat af mødet. Sådan blev det ikke da Søren i 2002 besøgte mig i Totalbanken.

Efter en ferieoplevelse i USA havde Søren og hans piger besøgt en Build-A-Bear Workshop butik og dette besøg havde gjort så stort indtryk på Søren, at han havde hjembragt en fuldvoksen billedserie på sin computer.

Indledningen på dette bankmøde – som skulle vise sig på ganske kort sigt at vende op og ned på hverdagen for både Søren og mig – startede med følgende replik fra Søren: »Nu skal du se hvad vi skal til at lave...«. Da Søren et par timer senere forlod mit kontor vil jeg ikke just påstå, at jeg var overbevist, men befandt mig vel i en tilstand hvor jeg dels overvejede om min tidligere bedømmelse af Søren som et fornuftigt menneske stadig stod ved magt og dels påbegyndte opbygningen af argumenter for at sælge bamser frem for at være bankmand.

Vi var på daværende tidspunkt en lille gruppe – bestående af 5 personer – som på venskabeligt niveau mødtes og vendte forskellige problemstillinger. Denne gruppe bestod – ud over Søren og mig selv – og så af Leif Christensen (Motionscentret Fin Form), Henrik Pander (direktør for AH Bolte A/S) samt Bernt Stærke (Grambogaard). Vi var enige om, at vi med vores erhvervs erfaring og en samtidig udveksling af netværksforbindelser, kunne bruge hinanden. På et tidspunkt i forløbet var vi meget tæt på at forfalde til et engagement i lokalpolitik – vi blev dog redet fra denne tanke af Build-a-Bear Workshop konceptet.

I dette regi blev vi enige om at arbejde

videre med ideen om at bringe konceptet til Danmark med Søren og mig som daglige leder af butikken.

Vi tog kontakt til stifteren Maxine Clark i USA og kom i en god dialog og fik kort tid efter mulighed for, at præsentere vores oplæg for implementering af konceptet i Danmark over en 5 årig periode.

Build-A-Bear Workshop er etableret i USA i 1997 og havde på daværende tidspunkt (2003-4) omkring 130 butikker i USA – i dag er tallet på godt 200.

Koncernen var meget forankret i den opbygningsfase, som på ganske få år havde gjort et markant indtryk i detailhandlen i USA, men var strategisk indstillet på at igangsætte en globalisering af konceptet – hvilket blev vores held.

Vi underskrev i 2003 rettighederne til konceptet i Danmark og blev dermed – sammen med UK, som underskrev samtidig – de første lande uden for USA.

Vores »ambitiøse« business plan, som lå til grund for vores aftale med amerikanerne talte 5 butikker i Danmark på 5 år.

Da vi i sommeren 2003 underskrev aftalen var det vores forventning, at de første Build-A-Bear Workshop butikker skulle starte i Danmark forud for julesæsonen samme år, med placering i henholdsvis København og Aarhus. I forventning herom overdrog Søren sin arbejdsmæssige andel af det ejendomsselskab han ejede til sin kompagnon og jeg opsagde mit job i bankverdenen.

Kort efter underskrifterne var sat, erfarede vi at Tivoli i København – efter erfaringsudveksling med Disney i US – arbejdede med mulighederne for at få Build-A-Bear Workshop til Danmark.

Et efterfølgende møde med Lars Liebst (direktør i Tivoli) åbnede mulighed for, at vi i forbindelse med Tivolis åbning i april 2004 kunne igangsætte vores første butik

i Danmark og vel at mærke med en beliggenhed ud over det sædvanlige. – nemlig i forbindelse med Tivoli's hovedindgang direkte ud til Vesterbrogade.

Denne beslutning gjorde, at Søren og jeg brugte perioden fra august 2003 til åbningen i Tivoli til at opbygge de bagved liggende funktioner så som edb, oversættelse, lageropbygning, ansættelseskontrakter m.v.

En ting som grundlæggende bekymrede amerikanerne fra start var, at vi ikke var i besiddelse af detailerfaring. For at fjerne denne bekymring ansatte vi i februar 2004 Torben »Tøj« Rasmussen som første ansatte i virksomheden. Vi vidste, at Torben stod for den kundeoplevelse vi gerne ville give i vores butikker, og da Torben samtidig var mere end tændt på ideen blev ansættelsen en realitet.

Vi startede i august måned med at sætte to skriveborde op på et kontor i Søren's privatejendom og havde planer om, at bruge garage og første salen til lager – hvilket vore amerikanske venner grinede noget over. Nu håber vi du har en stor garage Søren var kommentaren. I dag kan vi god forstå dette grin – vi har mere end 5.000 kvm. lager i Tommerup og omegn. Vi nåede da heller ikke at bruge garage og 1. salen, men startede med lejede lokaler på det »gamle Stegsted«.

Vores opstart gik flot og snart kunne vi se, at de lagte budgetter mere end holdt. Vi havde i perioden op til start af Tivoli butikken brugt meget tid på at rejse rundt og præsentere konceptet for centre i Danmark. Interessen var stor men svaret som regel ens: »ser spændende ud, men lad os nu se hvad der sker«. Efter åbningen i Tivoli vendte effekten, og nu var det centrene der ringede til os og gerne ville have os ind. De kunne se hvad butikken i Tivoli tiltrak af kunder.

Et flot salg i Tivoli og en stor interesse fra centrene i Danmark medførte, at vi på ca. halvandet år realiserede vores oprindelige businessplan, som jo var baseret på 5 år.

Dermed kunne vi også hurtigt se en ende på det iværksætteri vi havde startet – der måtte mere til.

På et tur til USA overbeviste vi amerikanerne om, at både Sverige og Norge reelt hører til Danmark – et lille kort over Skandinavien giver et godt dokumentationsgrundlag!

Med disse rettigheder i bagagen begyndte en egentlig organisationsopbygning med base i Tommerup. Vi lejede kontor- og lagerlokaler, som tidligere havde huset »det gamle savværk« og flyttede hertil 1. oktober 2004. Samtidig hermed ansatte vi de første personer på vores nye BearQuarters, som vi kalder vores hovedkontor. I perioden frem til da havde Søren og jeg – sammen med vores respektive familier – varetaget kontordriften og pakket til butikkerne. Torben var frem til dette tidspunkt butikschef i Tivoli og havde løbet butikken i gang på flot vis.

De første ansættelse vi foretog blev Britt Greve og Jesper Thomsen. Britt havde en fortid i Totalbanken og var enorm god til at sætte ting i ringbind – hvilket ikke lige var Søren og min stærke side – Jesper arbejdede for vores lokale IT-leverandør PentaCon og havde i vores samarbejde vist så meget interesse for bamser, at vi måtte have ham med.

Torben trak vi hjem fra København og dette blev det nye team som startede op

i vores nye omgivelse, som vi forventede ville danne base BearQuarters mange år frem – der var jo 240 kvm. kontor og 2.000 kvm. lager.

Det stigende antal butikker og en stor succes i Danmark gjorde dog, at vi støt og roligt hen over 2005 blev flere og flere på kontoret. Allerede i sommerperioden 2005 indså vi, at vi skulle se os om efter nye lokaler.

En glad kunde.

Samtidig med blev der i en arbejdsgruppe arbejdet med muligheder for at overdrage bygninger fra Electrolux til et nyt selskab med henblik på etablering af en egentlig

erhvervspark. Vi deltog i denne arbejdsgruppe og det lykkedes hen over efteråret 2005 at erhverve bygningerne og etablere Tommerup Erhvervspark A/S samme med to øvrige lokale virksomheder ejet af henholdsvis Niels Pedersen og Jan Bo Sørensen.

Vi flyttede 1. januar 2006 ind i vores nye lokaler på Østerbro – og HER har vi den plads som vi skal bruge over de næste år – som vi ser det lige nu!

Vi samlede i oktober 2006 vores lagerfaciliteter i Tommerup Erhvervspark A/S ligesom vi fra disse lokaler afdækker det samlede web-salg i Danmark, Sverige, Norge og Tyskland.

Medio året 2006 underskrev vi aftale om rettighederne til Tyskland - mulighedsnes land.

Vi åbnede i september-oktober de første 2 butikker i Hamborg og forventer hen over de næste 5 år at etablere 60 butikker i Tyskland.

Danmark vil givetvis på sigt rumme 6-7 butikker, Sverige 6-10 butikker og Norge 2-5 butikker.

Disse butikker afdækkes fuldt ud fra Tommerup – og med god hjælp fra lokale underleverandører.

I USA hænger der et slogan på væggen som siger: »Ethvert land bør have et Tommerup«.

I dag sidder vi små 40 fuldtidsmedarbejdere på BearQuarters i Tommerup og i vores butikker rundt omkring er beskæftiget mere end 500 personer – primært deltidsmedarbejdere.

Der kan man se hvad en bamse kan gøre.

Bamseholdet.

Tommerup Motocross & Speedway

ÅRETS SPORTSPRÆSTATION

Af Peer Bjørnskov Madsen
Klubleder

Mathias Drudgaard nyder en yderst aktiv fritid i Tommerup Motocross- & Speedwayklub, og har nu retten til at kalde sig både Dansk og Fynsk Mester i Speedway – og oven i købet også modtage prisen fra Lions Club for årets sportspræstation.

Lørdag d. 2. september 2006 tog Mathias Drudgaard fra Tommerup Motocross- & Speedwayklub DM guldet i Speedway Standard II klassen på OKM's baner i Odense, da han strøg over mållinien på en sikker 2 plads efter klubkammeraten Marlene Vølund. Men selv om det kun gav ham 2 point, var det nok til at sikre ham 1. pladsen med 11 ud af 12 mulige point og altså også nok til et Dansk Mesterskab – for øvrigt det første til Tommerup Motocross- & Speedwayklub i mange år.

Og minsandten om ikke han også gjorde det igen lørdag d. 16. september 2006, hvor han deltog ved de Fynske Mesterskaber i Motocross- & Speedway på banerne i Tommerup. Men i denne omgang måtte han dog ud i en omkørsel om første og anden pladsen med klubkammeraten Anders Andersen. Mathias tog også denne heatsejr, men med Anders lige efter sig, helt oppe i knopperne på hans bagdæk, og han har nu retten til at kalde sig både Dansk og Fynsk Mester og kan altså nu også føje »Årets sportspræstation« til sit vitsekort – og det er vel ikke så ringe endda?

At blive både Dansk og Fynsk Mester i sin første sæson, er absolut et flot resultat af den kun 12 årige Mathias fra Brylle, som fik smag for at køre speedway i slutningen af sæson 2005, men som i denne sæson har vist at det så absolut er en sportsgren der passer ham! Så vidt vides vil Mathias og hans fader arbejde på at bygge hans helt egen speedwaymaskine til sæson 2007 – et projekt som de passende kan bruge alle tirsdage i vinterhalvåret på, hvor der er åbent i klubben og hvor de kan benytte sig af dens værkstedsfaciliteter, og få faglig ekspertise fra flere af klubbens andre voksne.

Lidt om Tommerup Motocross- & Speedwayklub

Tommerup Motocross- og Speedwayklub er beliggende i Ellehaven i Tommerup, og har både speedway- og motocross-baner og ca. 40 klubmaskiner at tilbyde de unge. Klubben har faktisk eksisteret i mere end 30 år, og var i en lang årrække en del af Tommerup Ungdomsskoles tilbud, men fra 2002 fik klubben egen selvstændig bestyrelse og ledelse, og er siden vokset betydeligt i medlemstal og

Mathias gør klar til at køre et heat.

aktivitetsniveau. Klubben er organiseret i Ungdomsringen – helt korrekt kaldet Landsforeningen Ungdomsringens Knallertsektion (LUKS).

Klubbens aktiviteter og miljø tiltrækker i stigende grad unge som ikke i så høj grad benytter andre sports- eller fritidstilbud, men som mere føler sig hjemme i et miljø hvor det drejer sig om motorer, fart og spænding, og oplever her en atmosfære hvor de føler sig velkomne og accepteret, hvilket igen er medvirkende til at give disse unge deres egen identitet og deraf øget selvfølelse og selvværd.

Hovedvægten af klubbens unge, som i 2006 er begyndt at komme fra det meste af ny Assens Kommune, er i alderen 10 - 16 år og faktisk er flere af de unge speedwaytalenter som p.t. er på vej op i dagens Danmark, »undfanget« i vores klubs regi! Man kan på en måde godt sige at klubben er en slags motorsportens »kravlegård« for morgendagens talentmasse!

I de senere år har vi i klubben oplevet at stadig flere unge søger os og giver udtryk for at de her oplever at få personlige »sejre« ved at opleve at være accepteret i en klubform, hvor det handler om motorer, fart, spænding og godt kammeratskab og at de, med disse aktiviteter, lærer at de kan bruge deres energi og kræfter positivt, frem for negativt. Noget som der arbejdes bevidst på i klubbens daglige arbejde, som har en stor gruppe frivillige mødre og fædre, og minsandten også en Morfar og en Farfar, som dagligt hjælper til med klubbens mange gøremål. Det kræver nemlig sin M/K at holde mere en 40 Motocross- & Speedwaymaskiner i gang over en sæson, ligesom der også ligger en stor arbejdsbyrde i at vedligeholde klub-

hus, baneanlæg og grønne områder, og når nu klubbens unge også begynder at blande sig i podieplaceringerne ved finalerne, så kræver det altså en lille smule ekstra energi af os alle!

Men den ekstra energi får vi så tilført når Lions Club giver en af klubbens unge denne opmærksomhed som naturligt nok glæder os alle sammen, og vi føler samtidigt også, at det er et skulderklap til klubbens målrettede arbejde med børn og unge gennem mange år. Derfor vil vi sige tusind tak til Lions Club, og samtidigt huske at sige tak til alle for den store lokale opbakning som klubben får, og ikke mindst tak til de lokale sponsorer som nu helt konkret kan se hvad deres sponsorater giver sig udslag i; nemlig en stor positiv aktivitet, hvor mange unge bruger deres fritid fornuftigt og nu også kan fremvise fornemme sportslige resultater.

Tommerup Motocross- & Speedwayklub
Ellehaven 50
5690 Tommerup
Tlf 28 30 12 84

Tommerup Motocross- & Speedwayklub har åbent hver tirsdag og torsdag fra kl. 18.00 til kl. 21.00 i sæsonen. Sæsonen starter den første tirsdag i april og slutter sidst i september. Klubben deltager i LUKS DM turnering, så der er rig mulighed for at deltage i nationale og regionale mesterskaber.

I vinterhalvåret, fra oktober til udgangen af marts har klubben åbent alle tirsdage, dog kun i tidsrummet fra kl. 19.00 til kl. 21.00, hvor der arbejdes på at renovere og vedligeholde klubbens maskiner. Men man kan også tage sin egen cykel eller knallert med og reparere på.

Lidt om Canada og danskere

Af Jørgen Flensted-Jensen, præst for danske emigranter i Canada.

En amerikansk professor, som har boet i Danmark i mange år, og holder af vort land, har i en lille bog forsøgt at give udlændinge en hjælp til at forstå vort særegne land og folkefærd. Han skriver: »Danskernes indviklede sociale system, janteloven, café kulturen og vort syn på skat m.v., kan få enhver nyttilflytter til at føle sig som en hund i et spil kegler«. Videre skriver han: »Når man kommer til Danmark og ikke kender landet, er det utroligt let at gøre noget forkert. Danskerne har mange vaner og holdninger, som er svære at aflæse for folk udefra«. Det er nok ikke sådan, vi opfatter os selv, men det fortæller noget om, at kulturforskelle selv inden for den vestlige verden ofte giver vanskeligheder. Vi har ofte selv svært ved at se det, der er mærkeligt, sjovt eller provokerende for andre, netop fordi vi er født i Danmark og vokset op med det.

Dagligdag i Canada

Da vi landede her i Canada for nogle måneder siden, syntes jeg det var mærkeligt at

trykke kontakten opad i stedet for nedad, når lyset skulle tændes, at dørhåndtagene var runde og ikke med et ordentlig greb, at canadiere passede deres forhaven og græsplæner, som var det en haveudstilling, medens el- og telefonmaster stod skæve og var overhængt med kabler og ledninger, så det var en rædsel at se på. Hvorfor er deres hvidevarer så klodsede? Hvorfor har de toiletter som bruger et hav af vand hver gang? Hvorfor bruger de tørgær? Hvorfor har de ikke 110 volt som elforsyning? Hvorfor er deres A4 papir mindre end vores? Hvorfor har de ikke rugbrød? Hvorfor gør de i det hele taget ikke ligesom vi er vant til? Ovenstående er de rene småting, men det understreger, at så snart noget er anderledes end vi er vant til, så er vi tilbøjelige til at reagere imod det. På mange måder er vi bundet langt stærkere til vor baggrund end vi aner. Vi har det ofte sådan, som det gamle mundheld siger »Jeg mødte en klog mand på min vej – han mente nøjagtig det samme som jeg«.

Hvorfor dansk kirke

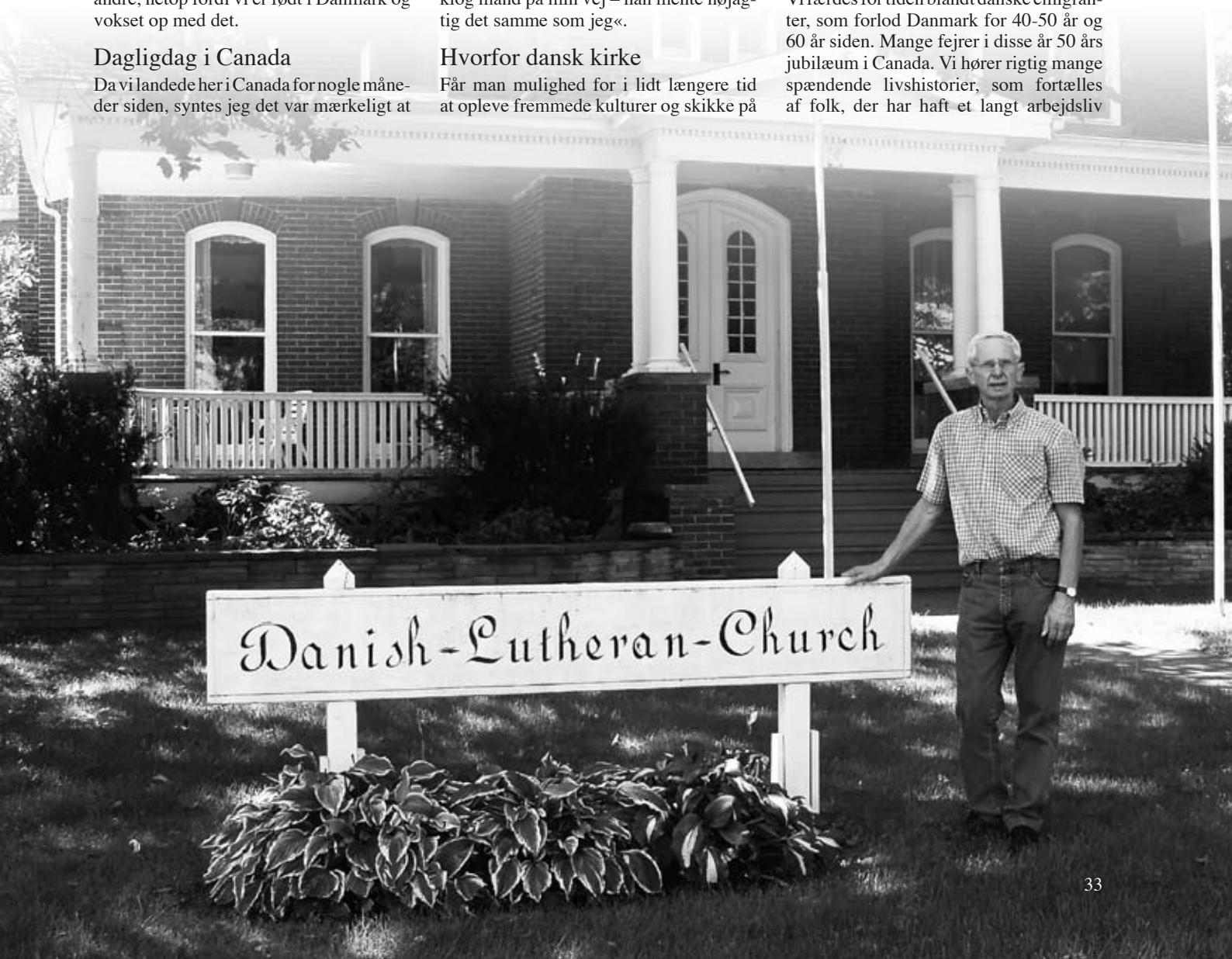
Får man mulighed for i lidt længere tid at opleve fremmede kulturer og skikke på

nært hold, og gerne i et arbejdsfællesskab i hverdagslivet, så oplever man at ting kan gøres både forskelligt og rigtigt på flere måder. – Der er ingen af os, der har fundet de vise sten på alle områder.

Jørgen Flensted blandt kolleger.

Vi færdes for tiden blandt danske emigranter, som forlod Danmark for 40-50 år og 60 år siden. Mange fejrer i disse år 50 års jubilæum i Canada. Vi hører rigtig mange spændende livshistorier, som fortælles af folk, der har haft et langt arbejdsliv

Den nye prædikestol.

udenfor Danmarks grænser, og som nu har børn, børnebørn og familie som er canadiske.

Hvorfor holder de fast i den danske kirke og det fællesskab der knytter sig hertil? Det er der naturligvis mange forskellige grunde til, men et gennemgående træk, som jeg finder lærerigt, er at de på en og samme tid formår at være 100% en del af det canadiske samfund og samtidig holder de fast i deres egne rødder. En af kirkens trofaste støtter taler efter 50 år i Canada stadig med sin klingende sønderjyske dialekt.

Hvis vi spørger dem om, hvordan de ser på Danmark og danskere i dag, er svarene positive og konstruktive, idet de godt kan se, at mulighederne er langt større for

unge i dag, end det var da de rejste ud for at skabe sig en ny tilværelse i et fremmed land.

Men samtidig tales der også godt om de muligheder og den måde det moderne Canada tager imod fremmede på, som i dag hovedsageligt kommer fra Asien.

Natur og mennesker

Canada er et vidtstrakt naturland med enorme skovområder, bjergområder og tusindvis af søer, og øde strækninger som få steder i verden. Kører man en hel dag, synes det ikke af meget på landkortet. Andre områder er tæt befolket og i storbyen Toronto, som vi bor tæt ved, oplever man tæt trafik på byens indfaldsveje med 8 kørebaner i hver retning og med kryd-

sende motorvejsbroer i flere lag. Men efter blot få timers kørsel nordpå oplever man de pragtfulde skovområder med efterårets fantastiske farvespil, og hvor der er langt mellem bilerne.

I alle de større byer er der en stor etnisk sammenblanding af alverdens nationaliteter, f.eks. er ca. halvdelen af alle Torontos 5 mill. indbyggere født uden for Canada. Man hører alle mulige engelske dialekter og fremmed sprog. – Der er en meget stor accept af, at man er forskellig og der gives plads til at leve forskelligt både privat, religiøst og kulturelt.

Man bliver utrolig gæstfrit og godt modtaget overalt, og kan opleve at mange bydele og kvarterer emmer af en kultur med rødder langt borte i et fremmed land. At mange indvandrere bosætter sig blandt landsmænd synes ikke at give de store problemer. Den typiske canadier er en person der bor her, men hvis hun eller han er født her, så er forældrene eller bedsteforældre det sikkert ikke.

Det siges at meget få lande i verden har været så gode til at opsuge forskellighed og få noget godt og konstruktivt ud af det som Canada. De ser det langt hen af vejen som en ressource til udvikling frem for et problem der skal begrænses. Måske kunne vi lære lidt her.

Men det er altså i denne spændende sammenhæng vi befinder os som præstefolk for en dansk emigrantkirke midt iblandt canadier, hvor en dansk præstekjole og pipekrave vækker stor beundring for alle der ser den. Vi får lov at arbejde i en dansk kirke, med danske traditioner, men også med mennesker som holder af deres nye land. Det er spændende og lærerigt.

Lions Club Tommerup gennem 25 år

*Af Niels Jørgensen - tidligere præsident,
Johnny Hüttel - nuværende præsident.*

I det kommende år nærmere betegnet d. 20. februar 2007 fylder Lions Club Tommerup 25 år. Med denne artikel vil vi her i »Jul i Tommerup« se tilbage på de forløbne år.

En tilflytter, der var medlem af Lions Club Otterup mente, at der var basis for at oprette klub i Tommerup. I begyndelsen af firserne fik han ved hjælp af Lions Club Glamsbjerg kontaktet et antal interesserede personer, som sammen dannede grundlaget for en lokal klub.

Nogle læsere er måske ikke bekendt med, hvad en Lions Club er, hvorfor det må være en god idé at give et indblik i Lions Internationals historie og formål.

I tiden omkring 1. verdenskrig var der i de fleste amerikanske byer nogle frokostklubber, hvor mænd mødtes for at drøfte tidens problemer. Klubbernes formål var væsentligst at tjene medlemmernes interesser. En forsikringsmand ved navn Melvin Jones fik den idé, at disse klubber, hvis medlemmer i de fleste tilfælde var indflydelsesrige og velstående mænd, i stedet for at pleje egne interesser, skulle gøre noget for at hjælpe dårligt stillede medmennesker.

Melvin Jones udarbejdede et program, som han forelagde nogle af de klubber.

Han sporede en vis interesse for idéen, og da den klub han selv var medlem af hed »The Lion« fik hjælpeorganisationen, med den af Melvin Jones udfærdigede programerklæring, navnet Lions Club International.

L.C. International bredte sig i de følgende år til de øvrige stater i U.S.A. I 1920 blev den første klub dannet i Canada, og i 1926 nåede organisationen til Kina. Under 2. verdenskrig ydede organisationen en så stor medmenneskelig indsats, at den blev taget med på råd ved udarbejdelsen af FN's statutter.

Lions International kom til Danmark i 1950, hvor den første klub blev stiftet i København. I dag omfatter organisationen 193 lande med i alt 1,4 millioner medlemmer i 47.000 klubber. I Danmark er der 312 klubber med 7233 medlemmer.

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik er protektor for Lionsklubberne i Danmark, og som i hele verden arbejdes der under mottoet: We serve.

En Lionsklub dannes ved at en bestående klub beslutter sig for at være moderklub for en ny klub i et område, hvor man finder, at der vil være et befolkningsgrundlag for at stifte en ny klub.

Lions Club Tommerup blev således dannet ved at Lions Club Glamsbjerg besluttede sig for at forsøge at danne en klub i nabo-byen Tommerup. Som primusmotorer

for arbejdet med at finde Lionsemner til dannelse af Lions Club Tommerup valgte L.C. Glamsbjerg to af deres chartermedlemmer d.v.s. medlemmer som havde været med i Glamsbjerg fra klubbens start, Bent Møller og Erik Marker. Disse to fik arrangeret et møde i Tommeruphallerne d. 22. september 1980. I dette møde deltog 9 borgere fra Tommerup med interesse for dannelse af en ny klub. Efter en grundig indføring i hvad lionsarbejdet gik ud på, vedtog man at fortsætte arbejdet med at danne en ny klub.

Det følgende år blev der afholdt møder i Tommeruphallerne 2 gange pr. måned, hvor man brugte en stor del af tiden på at diskutere, hvilke aktiviteter klubben skulle sætte i værk for at skaffe penge, således at man kunne leve op til organisationens formål om at yde hjælp til mennesker i nød. På møderne lærte man hinanden godt at kende, og der blev skabt et godt fundament for en klub.

Det blev foreslået, at man skulle forsøge at genoptage en gammel Tommerup tradition, som kunne dateres tilbage til 1905, nemlig Fugleskydning. Man fik overdraget den gamle fane samt fuglekongeemblemer i sølv med navn og årstal for tidligere vindende skytter. Man blev enige om, at gøre fugleskydningen til en familieaktivitet. Og søndag d. 23. august 1981 var der igen Fugleskydning

i Tommerup. Den blev afholdt på sportspladsen over for Tommeruphallerne med den kommende Lionsklub som arrangør. Man gentog dette i 3 år, men måtte så opgive p.g.a. for ringe overskud. Senere d.v.s. i 1988 – blev fugleskydningen dog genoptaget ved klubbens lokaler på Kirkebjerg 4 med mange skytter og et fint overskud. En anden aktivitet, som blev startet op det første år, og som L.C. Tommerup har gennemført hvert år siden er Juletombolaen, der afholdes i forbindelse med Tommerup St. Handelstadsforening's søndagsåbent op til jul. Det har været et populært islæt i arrangementet. Efter at have været under dannelse i ca. 1 ½ år var det tid til, at søge optagelse som medlem af den internationale humanitære organisation »Lions Club International«. Når en klub bliver optaget, sker det ved en chartring, der efterfølges af en charterfest for klubbens medlemmer med ægtefælder, samt særligt indbudte gæster fra Lionsorganisationen og moderklubben samt gæster fra kommunen.

Lions Club Tommerup blev således charteret ved en højtidelighed på Tommerup skole d. 20. februar 1982. Her blev klubben budt velkommen i Tommerup kommune af daværende viceborgmester – nuværende borgmester Finn Brunse. Herefter blev klubben optaget i Lions Club International af distriktsguvernør

Årets sportspræstation - en Lions aktivitet.

Henry Johansen fra L.C. Rødning ved at hver af de 19 medlemmer underskrev det til lejligheden udfærdigede charterbrev. De første år holdt klubben sine to månedlige møder i Tommeruphallerne. Der kom en ny aktivitet til: »Jul i Tommerup«. Det var efter en idé, som et medlem havde bragt med fra Sorø. Den første udgave udkom således i 1981. Man forsøgte at

sælge hæftet, men senere fik et medlem den idé, at man skulle uddele hæftet til alle husstande i kommunen og basere udgivelsen på annonceindtægter. Det var en mægtig idé, og siden er hæftet blevet en meget stor succes med et pænt overskud hvert år. Hæftets idé er, at det skrives af personer fra Tommerup og indholdet handler om Tommerup.

I 1992 havde klubben den glæde at kunne medvirke til dannelse af Lions Club Nyirbator i Ungarn. Det er nu en af Ungarns største og mest aktive klubber. Kontakten blev skabt under projekt »300 østeuropæere til Tommerup i 1991«. Igennem de sidste mange år har klubben sammen med Lilleskov Teglværk afholdt et årligt loppemarked med stadig stigende succes. Af nye aktiviteter kan nævnes arrangement af motorcykeltræf på Lilleskov teglværk. En anden væsentlig aktivitet for klubben har været indretning af eget klublokale på Kirkebjerg 4. Her indrettede medlemmerne et klublokale i en gammel hestestald. Arbejdet med dette klublokale viste sig at blive en succes for klublivet.

Lokalet blev taget ibrug ved lionsårets start i 1986. Dengang havde klubben 20 medlemmer. Klubben holder møde den 1. og 3. torsdag i måneden. To medlemmer står ved hvert møde for det kulinariske – en god aktivitet. Klubben udpeger hvert år en bestyrelse som planlægger årets gang samt nedsætter diverse udvalg til varetagelse af aktiviteterne.

Nu er 25 år gået, og vi har gennem årene afprøvet forskellige aktiviteter.

Disse aktiviteter har haft kommunens indbygges fulde opbakning – som vi her gerne vil sige tak for!

Overskudet fra disse aktiviteter – ca. 1,5 mill. kr. – er blevet anvendt til diverse humanitære formål, såvel lokalt, nationalt som internationalt.

At kunne donere så mange penge, samlet ind i et lokalområde af Tommerups størrelse, må siges at være meget flot.

Der lines op til fugleskydning.